

Ujawnienia ESG w polskim sektorze bankowym w 2024 roku

EY

Building a better
working world

Wprowadzenie

Ujawnienia ESG w sektorze bankowym w ostatnim czasie coraz bardziej zyskują na znaczeniu. Z jednej strony oczekiwania regulatorów, a z drugiej interesariuszy banków, którzy stają się bardziej świadomi kwestii związanych ze zrównoważonym środowiskiem, narzucają na banki większą presję w zakresie podejmowania odpowiednich działań oraz komunikowania ich na zewnątrz. W naszym Raporcie przeanalizowaliśmy informacje opublikowane przez top 10 banków giełdowych działających w Polsce, w zakresie ujawnień na podstawie art. 8 Taksonomii a także w zakresie śladu węglowego (emisji gazów cieplarnianych) - w celu sprawdzenia, jak banki podchodzą do komponentu „E”.

Tegoroczne ujawnienia taksonomiczne były przełomowe - po raz pierwszy należało ujawnić zgodność z Taksonomią finansowań udzielanych przez banki. Stanowiło to wyzwanie szczególnie w zakresie dostępności danych, ale także wyzwanie raportowe, mając na uwadze skalę i szczegółowość tabel do prezentacji. Banki po raz pierwszy ujawniły długo wyczekiwany wskaźnik zielonych aktywów (tzw. GAR - green asset ratio) - który pokazuje, że poziom zielonych finansowań w polskim sektorze bankowym jest obecnie daleki od zadowalającego.

Ponadto, rok 2023 był istotny pod względem dalszego rozwoju ujawnień taksonomicznych także ze względu na nowe oczekiwania regulatorów. Pojawiły się regulacje określające działalności w ramach czterech pozostałych celów środowiskowych oraz

nowe działalności dla istniejących dwóch celów. Co więcej, w grudniu Komisja Europejska opublikowała projekt wytycznych określających podejście do interpretacji i stosowania poszczególnych wymogów w zakresie ujawnień taksonomicznych instytucji finansowych, które mogą w przyszłości w istotny sposób zaważyć na sposobie prezentacji zgodności z taksonomią na poziomie skonsolidowanym.

W zakresie śladu węglowego zauważalny jest niższy priorytet banków względem tych ujawnień - ich zakres był podobny, jak rok wcześniej i nadal dość mocno ograniczony. Informacje w zakresie finansowanych emisji są w polskim sektorze bankowym znikome, a to właśnie ta kategoria odpowiada za niewspółmiernie największą część śladu węglowego sektora bankowego.

“

Wspieranie zrównoważonego rozwoju, w szczególności w kontekście ochrony klimatu, już od dłuższego czasu pozostaje priorytetem na liście inicjatyw strategicznych banków.

Napędzające ten trend oczekiwania regulacyjne w zakresie raportowania są dla interesariuszy instytucji źródłem informacji do oceny postępów w realizacji ambicji dotyczących zwiększania udziału zrównoważonego finansowania w aktywach.

Opublikowane w tym roku przez wiodące krajowe banki ujawnienia pokazują, że proces budowania takich portfeli nabiera tempa i ma przestrzeń do dalszego wzrostu.

Jednocześnie ze względu na wciąż tworzące się standardy kwestią wymagającą uwagi jest efektywne i zgodne z wymogami komunikowanie osiągnięć na polu dostarczania klientom banków zrównoważonego finansowania.

Janusz Miszczak

Partner EY, Risk Consulting

Agenda

01 Ujawnienia taksonomiczne

02 Finansowania zrównoważone banków

03 Ślad węglowy

01 | Ujawnienia taksonomiczne

Zakres ujawnień taksonomicznych za 2023 rok

Z dniem 1 stycznia 2024 roku zakończył się okres przejściowy ujawnień taksonomicznych banków. Po raz pierwszy instytucje kredytowe były zobowiązane do ujawnienia, w jakim stopniu udzielane przez nie finansowania były zrównoważone środowiskowo - tj. zgodne z Taksonomią.

Przypomnijmy - **działalność zgodna z Taksonomią** (zrównoważona środowiskowo w rozumieniu Taksonomii UE), to działalność, która jest wymieniona w jednym z rozporządzeń delegowanych do rozporządzenia ws. Taksonomii oraz spełnia wszystkie wskazane tam techniczne kryteria kwalifikacji dla danej działalności.

Ujawnienia za 2023 rok obejmowały następujące wzory:

- ▶ **Wzór 0:** Podsumowanie kluczowych wskaźników wyników
- ▶ **Wzór 1:** Aktywa na potrzeby obliczania wskaźnika zielonych aktywów
- ▶ **Wzór 2:** Informacje sektorowe na temat wskaźnika zielonych aktywów
- ▶ **Wzór 3:** Kluczowy wskaźnik wyników dotyczący wskaźnika zielonych aktywów w odniesieniu do stanu
- ▶ **Wzór 4:** Kluczowy wskaźnik wyników dotyczący wskaźnika zielonych aktywów w odniesieniu do przepływu
- ▶ **Wzór 5:** Kluczowy wskaźnik wyników dotyczący ekspozycji pozabilansowych
- ▶ Wzory dotyczące działalności związanej z energią jądrową i gazem ziemnym

Wyżej wymienione wzory obejmowały pierwsze dwa cele środowiskowe - łagodzenie zmian klimatu (CCM) i adaptacja do zmian klimatu (CCA).

Dodatkowo w czerwcu 2023 roku opublikowano techniczne kryteria kwalifikacji dla 4 pozostałych celów środowiskowych. Wobec tego, banki były zobowiązane do ujawnienia danych nt. finansowań kwalifikujących się do działalności w ramach następujących celów:

- ▶ zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich,
 - ▶ przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
 - ▶ zapobieganie zanieczyszczeniu i jego kontrola,
 - ▶ ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów,
- a także kilku nowych działalności w ramach celów CCM i CCA.

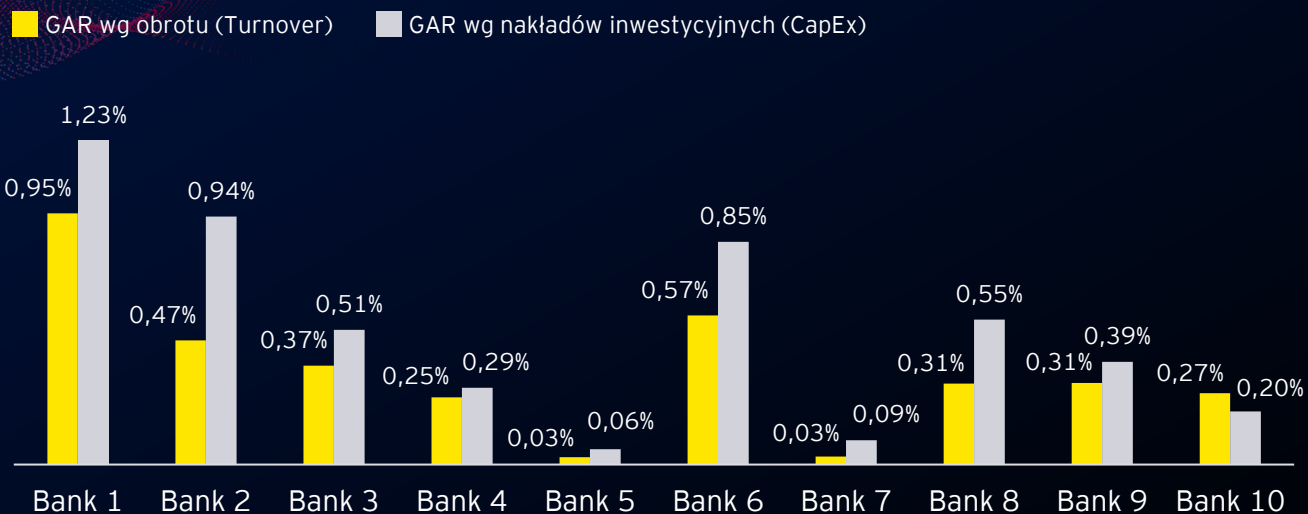
W niniejszym Raporcie przeanalizowaliśmy ujawnienia taksonomiczne dziesięciu banków giełdowych działających na rynku polskim. Sprawdziliśmy, na ile znacząca jest skala zielonych finansowań w Polsce, jakie są perspektywy jej wzrostu oraz jaka była jakość przygotowanych ujawnień.

Wskaźnik zielonych aktywów

Najbardziej wyczekiwaną informacją z ujawnień taksonomicznych banków był tzw. wskaźnik zielonych aktywów - ang. *green asset ratio* (GAR). Określa on udział aktywów zgodnych z Taksonomią w tzw. aktywach objętych GAR.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088

Kluczowy wskaźnik wyników (Green Asset Ratio) (%):

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie danych publikowanych przez banki.

Analiza wskaźników zielonych aktywów opublikowanych przez Banki wskazuje, że udział finansowania zgodnego z Taksonomią w portfelach banków nie jest wysoki. Średni wskaźnik GAR wśród analizowanych banków wyniósł **0,36%** wg KPI obrotu oraz **0,51%** wg KPI CapEx. Tylko w przypadku jednego Banku wskaźnik przekroczył 1%.

<1% - tyle wynosi GAR w 9 na 10 bankach w Polsce

6,69 mld PLN - tyle „zielonych” (=zgodnych z taksonomią) aktywów zaraportowało top 10 banków na koniec 2024 (w wymiarze obrotu, 9,65 mld PLN - w wymiarze nakładów inwestycyjnych)

GAR ważony aktywami banków

Średni wskaźnik GAR ważony aktywami ogółem banków wyniósł 0,47% wg KPI obrotu oraz 0,67% wg KPI CapEx - wskaźnik ten jest wyższy niż zwykła średnia, ze względu na wyższy poziom GAR w największych bankach.

Jak interpretować wskaźnik zielonych aktywów

Przykład - GAR 1% wg KPI obrotu oznacza, że 1% aktywów ogółem Banku, pomniejszonych o ekspozycje wobec rządów i banków centralnych oraz portfel handlowy, finansuje działalność zgodną z Taksonomią (tj. działalność wymienioną w Rozporządzeniu 2021/2139 i spełniającą odpowiednie techniczne kryteria kwalifikacji).

Określenie „wg KPI obrotu” oznacza, że do oceny zgodności z Taksonomią finansowań ogólnych dla przedsiębiorstw NFRD wykorzystano informację, jaka część obrotu przedsiębiorstwa pochodzi z działalności zgodnej z Taksonomią (na bazie ujawnień spółki).

Należy mieć na uwadze, iż porównywalność GAR między bankami jest ograniczona, ze względu na konstrukcję tego wskaźnika. Oceniane pod kątem zgodności z Taksonomią - a zatem uwzględnione w liczniku wskaźnika - są tylko finansowania dla podmiotów NFRD (dużych przedsiębiorstw zobowiązanych do publikacji raportów niefinansowych), gospodarstw domowych (w ograniczonym zakresie) oraz jednostek samorządu terytorialnego. W mianowniku wskaźnika uwzględniane są z kolei wszystkie finansowania, z wyjątkiem rządów i banków centralnych. Wobec tego, banki skupiające swoją działalność na finansowaniu małych i średnich przedsiębiorstw, mogą nie być w stanie wykazać tak dużego udziału finansowania zielonego, jak banki kredytujące duże korporacje, bądź z istotnym portfelem kredytów hipotecznych.

Struktura finansowań zgodnych z Taksonomią

W zakresie aktywów bilansowych banki zobowiązane były ocenić zgodność z Taksonomią dla trzech grup podmiotów:

Podmioty NFRD - podmioty sporządzające ujawnienia niefinansowe zgodnie z dyrektywą 2013/34/UE

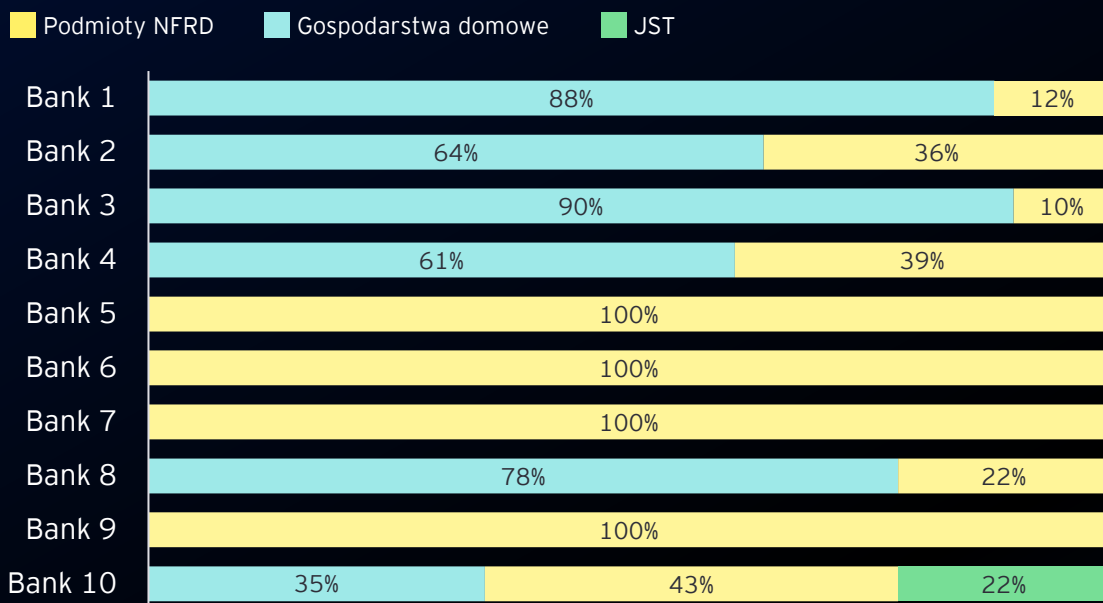
Docelowo podmioty objęte raportowaniem na podstawie dyrektywy CSRD

Gospodarstwa domowe - 3 rodzaje ekspozycji:

Zabezpieczone nieruchomością mieszkalną
Kredyty na renowacje budynków
Kredyty na pojazdy silnikowe

Jednostki samorządu terytorialnego
Finansowania celowe dla JST

Udział aktywów finansujących rodzaj podmiotu w ogóle aktywów zrównoważonych środowiskowo (wg KPI obrotu):

Analizując strukturę podmiotową finansowań zgodnych z Taksonomią w bankach, można wyodrębnić dwie grupy banków - te, które oceniły portfel kredytów dla gospodarstw domowych oraz podmioty, które wstrzymały się od oceny w odniesieniu do tych aktywów.

W czterech spośród analizowanych instytucji nie zaraportowano zgodności z taksonomią dla kredytów detalicznych, mimo posiadania takiego portfela (w szczególności portfela hipotek). Dominującą przyczyną były braki danych i odpowiedniej dokumentacji, głównie w zakresie efektywności energetycznej, ale nie tylko. W szczególności, do wstrzymania się od oceny zgodności przyczynić mógł się projekt zawiadomienia Komisji Europejskiej z grudnia 2023 roku w zakresie podejścia instytucji finansowych do ujawnień taksonomicznych - który wprowadził oczekiwanie potwierdzenia spełnienia minimalnych gwarancji przez dostawców dóbr i usług - w szczególności także dla ekspozycji wobec klientów detalicznych oraz JST.

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

Pozostałe banki zdecydowały się jednak na ocenę ekspozycji detalicznych. Wśród tych banków, co do zasady to właśnie te ekspozycje dominowały w finansowaniach zgodnych z Taksonomią.

Łączna kwota zielonych finansowań dla gospodarstw domowych wyniosła 4,7 mld zł.

Dominujący udział (90 %) w tej kwocie miały kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi.

Jeden z banków wskazał jednak dość znaczący udział kredytów na renowację budynków, w ramach których jako zgodne uznał kredyty m.in. na stacje ładowania pojazdów elektrycznych, czy panele fotowoltaiczne.

4,7 mld PLN

tyle „zielonych” (=zgodnych z taksonomią) kredytów dla gospodarstw domowych pokazały banki na koniec 2023

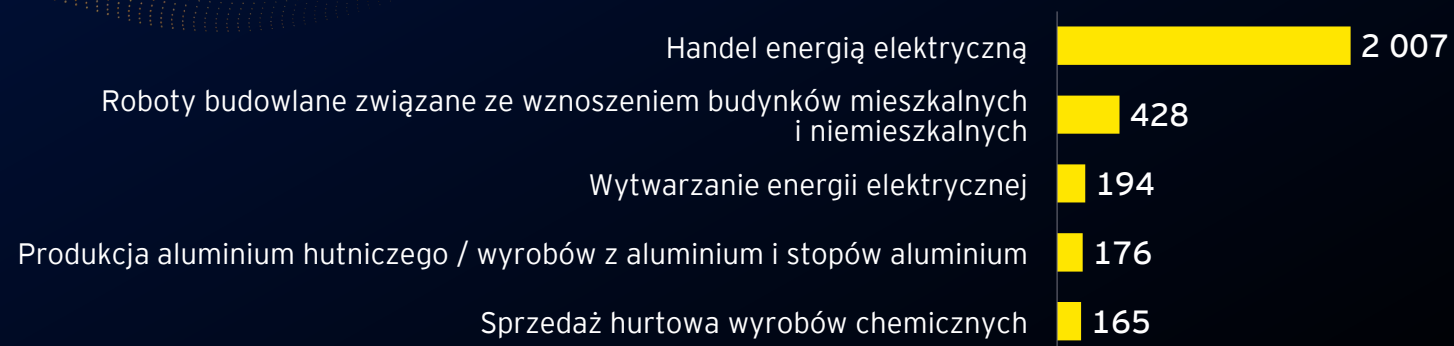
2 mld PLN / 4,9 mld PLN

tyle zgodnych z taksonomią finansowań dla dużych przedsiębiorstw wykazały Banki w 2023 r w przekroju obrotu / nakładów inwestycyjnych

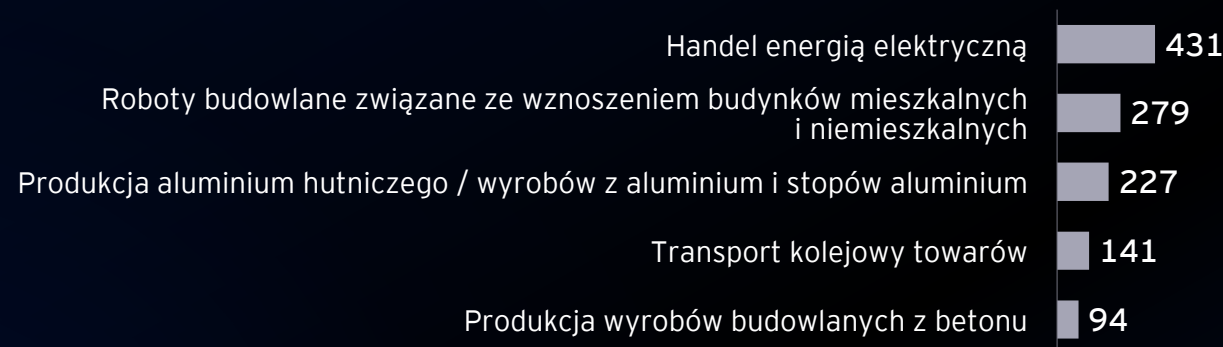

W zakresie finansowania podmiotów NFRD wszystkie analizowane banki ujawniły niezerowy poziom finansowań działalności zgodnych z Taksonomią - łączna kwota takich finansowań wyniosła niemal **2 mld zł** wg KPI obrotu oraz **4,9 mld zł** wg KPI CapEx. Dominujące PKD finansowanych podmiotów, które prowadziły działalność zgodną, przedstawia poniższy wykres.

Ekspozycje zgodne z Taksonomią - top 5 finansowanych PKD (w mln zł) - wg KPI CapEx

Ekspozycje zgodne z Taksonomią - top 5 finansowanych PKD (w mln zł) - wg KPI obrotu

Największą grupą ekspozycji zgodnych z taksonomią w przypadku podmiotów NFRD okazały się finansowania działalności związanej z handlem energią elektryczną oraz wznoszeniem budynków. Duży wolumen finansowania zgodnego z Taksonomią w tych sektorach wynika nie tyle z ich prośrodowiskowej działalności, co z dużej skali finansowania ich przez banki ogółem.

W zakresie finansowań zgodnych z Taksonomią dla podmiotów NFRD warto zwrócić uwagę, że w znacznej większości były to finansowania ogólne, tj. ich „taksonomiczność” wynika z profilu działalności finansowanej spółki, a nie z przedmiotu danego finansowania. Poziom finansowań celowych (tj. ze znanym przeznaczeniem środków) zaraportowany przez banki był niemal zerowy. Dominowały finansowania zgodne w celu CCM - łagodzenie zmian klimatu (95% wg KPI obrotu, 92% wg KPI CapEx).

W przypadku finansowań jednostek samorządu terytorialnego, finansowania zgodne w tym zakresie wykazał tylko jeden z banków, a ekspozycje kwalifikujące się do Taksonomii zaledwie 2 banki.

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

Perspektywy na wzrost wskaźnika GAR

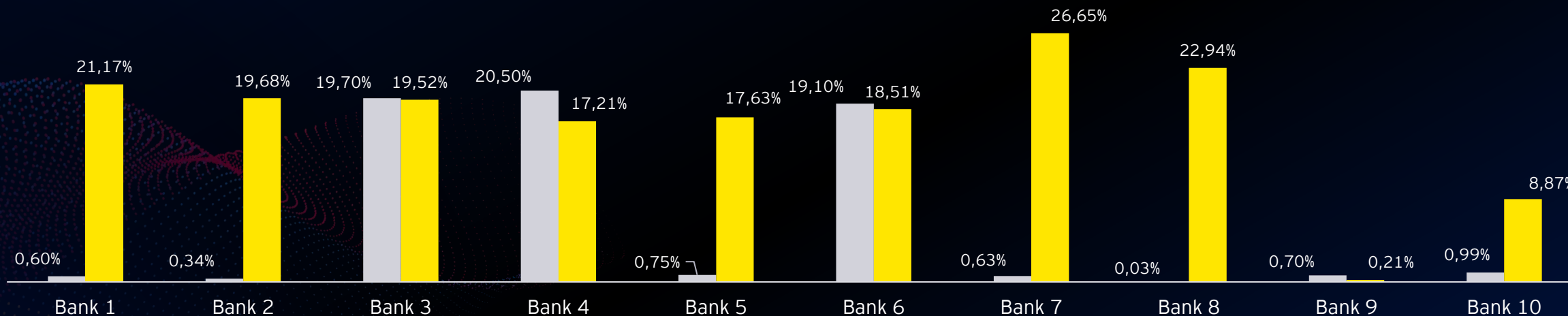
Miarą potencjału w zakresie poprawy wskaźnika GAR jest przede wszystkim udział finansowań kwalifikujących się do Taksonomii, tj. finansowań działalności ujętych w rozporządzeniach delegowanych, ale niespełniających wszystkich technicznych kryteriów kwalifikacji. Średnio aż około ¼ portfela finansowań objętych GAR (24,9% wg KPI obrotu / 25,4% wg KPI CapEx) kwalifikuje się do Taksonomii.

Jest to poziom istotnie wyższy niż raportowany przez Banki rok temu (por. wykres poniżej), gdyż tym razem uwzględnia także ekspozycje wobec gospodarstw domowych (w szczególności ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach) oraz jednostek samorządu terytorialnego - których większość banków wcześniej nie uwzględniała. Co interesujące, bank z drugim najmniejszym wskaźnikiem GAR ma jednocześnie najwyższy poziom kwalifikowalności aktywów (Bank 7), co pokazuje duży potencjał tego banku w zakresie poprawy wskaźnika GAR w przyszłości.

Porównanie udziału aktywów kwalifikujących się do Taksonomii w aktywach ogółem - 2022 a 2023 rok

■ Kwalifikowalność wg KPI obrotu (Turnover) w roku 2022

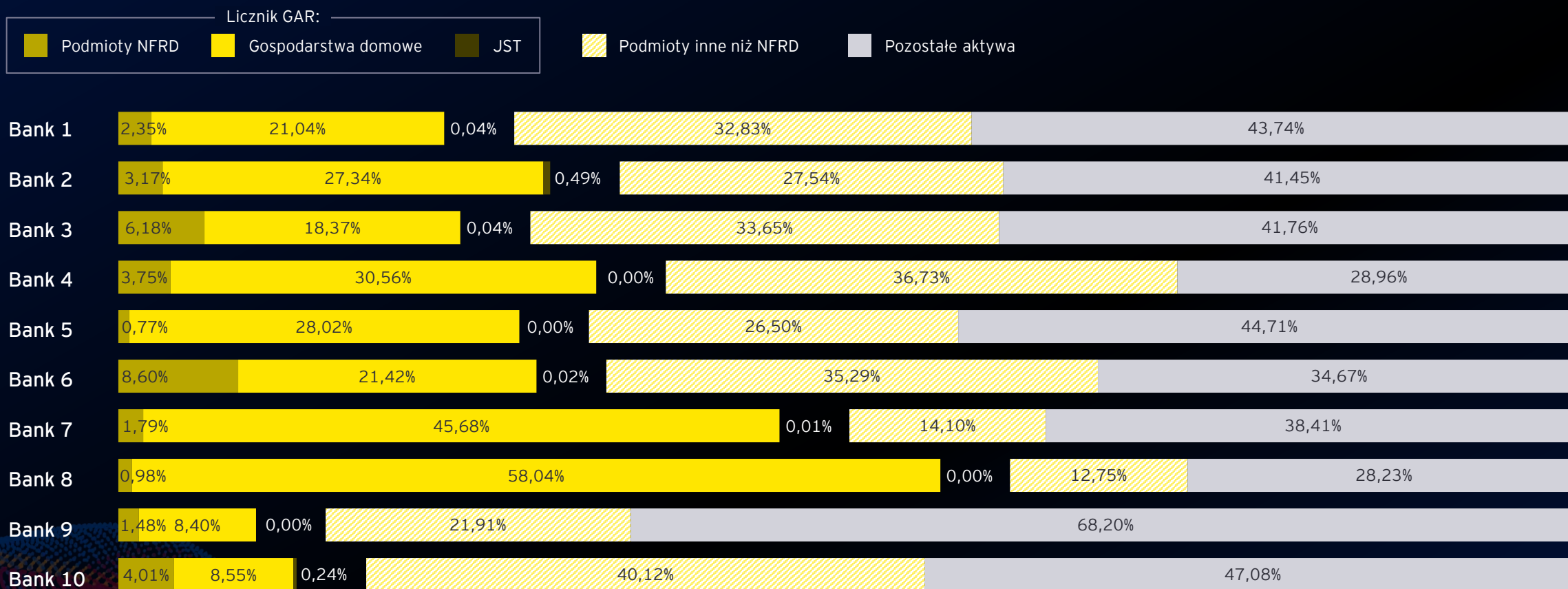
■ Kwalifikowalność wg KPI obrotu (Turnover) w roku 2023

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

W praktyce największe możliwości w zakresie zwiększania wolumenu finansowania zielonego mają banki z największym udziałem licznika GAR w aktywach (por. wykres poniżej). W dalszej kolejności, po wejściu w życie dyrektywy CSRD, na znaczeniu wzrosną także finansowania dla mniejszych przedsiębiorstw w związku z rozszerzeniem zakresu podmiotów podlegających regulacyjnej ocenie zgodności z taksonomią.

Struktura aktywów banków pod względem potencjalnej zgodności z Taksonomią

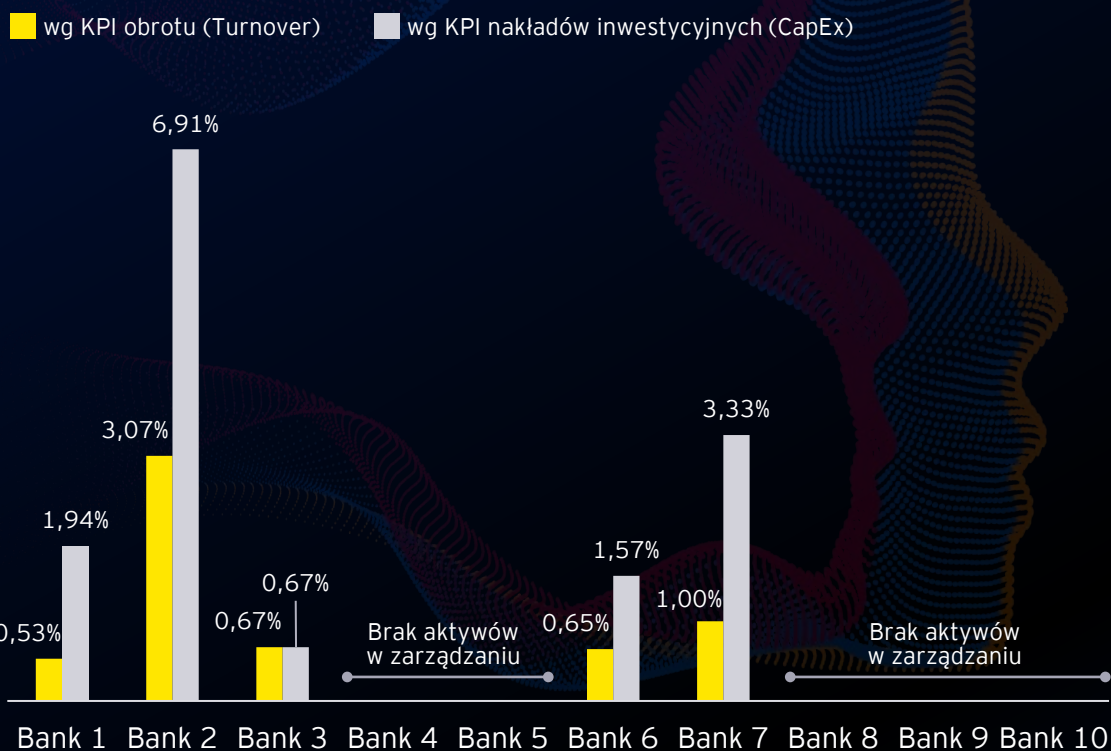

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

Taksonomiczność ekspozycji pozabilansowych

Oprócz wskaźnika GAR banki opublikowały także wskaźnik udziału zielonych finansowań dla dwóch pozycji pozabilansu - gwarancji finansowych oraz aktywów w zarządzaniu.

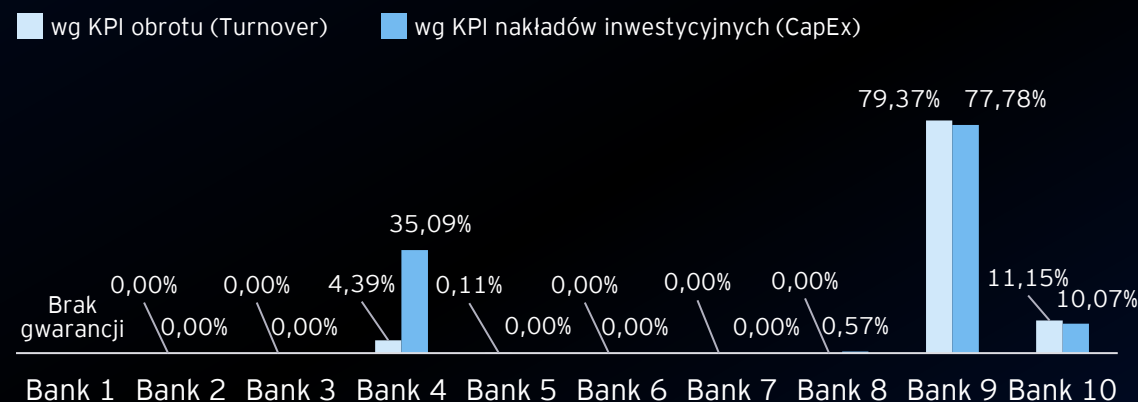
Odsetek aktywów w zarządzaniu zgodnych z Taksonomią (%):

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

W przypadku aktywów w zarządzaniu brane pod uwagę były instrumenty kapitałowe oraz dłużne. Sześć spośród analizowanych banków wykazało niezerową kwotę takich aktywów. Średni udział aktywów w zarządzaniu, które były zgodne z Taksonomią, wyniósł **0,99%** wg KPI obrotu oraz **2,40%** wg KPI CapEx. Łączny wolumen aktywów zgodnych wyniósł 472 mln zł wg KPI obrotu oraz 1 268 mln zł wg KPI CapEx.

Odsetek gwarancji zgodnych z Taksonomią (%):

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

W przypadku gwarancji, ujawnienia były dokonywane tylko dla gwarancji finansowych. Średni udział gwarancji zgodnych z Taksonomią wyniósł **10,56%** wg KPI obrotu oraz **13,72%** wg KPI CapEx. Jest to istotnie więcej niż w przypadku aktywów w zarządzaniu - natomiast tą średnią podwyższają wysokie wskaźniki jednego z banków. Wolumenowo było to zaledwie 239 mln zł wg KPI obrotu oraz 229 mln zł KPI CapEx gwarancji zgodnych z Taksonomią.

Raportowanie w zakresie 4 nowych celów środowiskowych

W 2023 roku, w ramach publikacji nowego rozporządzenia delegowanego dotyczącego pozostałych czterech celów środowiskowych, a także aktualizacji listy działalności dla pierwszych dwóch celów, pojawiło się łącznie 48 nowych działalności.

Jednakże wykazywane przez banki poziomy kwalifikowalności finansowań nie napawają optymizmem jeżeli chodzi o rozwój finansowań zgodnych z Taksonomią w ramach tych działalności.

Średni udział finansowań kwalifikujących się do nowych działalności w aktywach objętych GAR wyniósł **0,30%**, z czego tylko 4 banki ujawniły niezerowy poziom.

Energia jądrowa i gaz ziemny

Banki w tym roku po raz pierwszy w pełnej skali ujawniły dodatkowe wzory w zakresie finansowania działalności związanej z energią jądrową i gazem ziemnym. Część banków wykazała finansowania w obszarze produkcji energii elektrycznej lub ciepła z wykorzystaniem gazu ziemnego, co nie jest zaskoczeniem, biorąc pod uwagę mix energetyczny w Polsce.

Z kolei w przypadku energii jądrowej, żaden Bank nie wskazał finansowania w tym zakresie. W poniższej tabeli przedstawiono podsumowanie, w jakich obszarach banki wykazały finansowanie. Żaden z banków nie wykazał działalności zgodnej z Taksonomią.

	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Bank 4	Bank 5	Bank 6	Bank 7	Bank 8	Bank 9	Bank 10	
Energia jądrowa	Badania, rozwój, demonstracja i rozmieszczenie innowacyjnych instalacji wytwarzania energii elektrycznej wytwarzających energię w ramach procesów jądrowych przy minimalnej ilości odpadów z cyklu paliwowego	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	
	Budowa i bezpieczna eksploatacja nowych obiektów jądrowych w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła technologicznego (...)	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	
	Bezpieczna eksploatacja istniejących obiektów jądrowych wytwarzających energię elektryczną lub ciepło technologiczne (...)	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	
Gaz ziemny	Budowa lub eksploatacja instalacji do wytwarzania energii elektrycznej z wykorzystaniem gazowych paliw kopalnych	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE
	Budowa, modernizacja i eksploatacja instalacji do skojarzonego wytwarzania energii cieplnej/chłodniczej i energii elektrycznej z wykorzystaniem gazowych paliw kopalnych	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE
	Budowa, modernizacja i eksploatacja instalacji do wytwarzania ciepła wytwarzających energię cieplną/chłodniczą z wykorzystaniem gazowych paliw kopalnych	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE

Źródło: opracowanie własne EY.

Ujawnienia jakościowe

Istotnym elementem ujawnień taksonomicznych, oprócz szeregu obszernych tabel, są ujawnienia jakościowe. Zgodnie z obowiązującymi wymogami powinny one obejmować przede wszystkim następujące elementy:

- ▶ informacje kontekstowe dotyczące wskaźników ilościowych, w tym zakres aktywów i działań objętych kluczowymi wskaźnikami wyników, informacje na temat źródeł danych i ograniczeń,
- ▶ wyjaśnienia dotyczące charakteru i celów działalności gospodarczej zgodnej z Taksonomią,
- ▶ uwzględnienie zgodności z Taksonomią w strategii biznesowej banku, procesy projektowania produktów oraz współpraca z klientami i kontrahentami,
- ▶ dodatkowe lub uzupełniające informacje dotyczące strategii przedsiębiorstwa finansowego oraz wagi finansowania działalności gospodarczej zgodnej z systematyką w ogólnej działalności przedsiębiorstw.

Przeanalizowaliśmy sekcje dotyczące ujawnień taksonomicznych w sprawozdaniach banków pod kątem uwzględnienia wyżej wymienionych kwestii.

Jeżeli chodzi o informacje kontekstowe - w szczególności informacje o źródłach danych na potrzeby oceny poszczególnych finansowań, zakresu finansowań uwzględnianych w ocenie, czy podanie podstaw regulacyjnych - wszystkie banki w większych lub mniejszych szczegółach uwzględniły te informacje.

W większości przypadków (7 na 10 banków) podano także informacje, na ile Taksonomia uwzględniona jest w strategii banku, w tym np. przy tworzeniu produktów bankowych i kontaktach z klientami. W tym zakresie poziom szczegółowości także różnił się między bankami.

Najrzadziej pojawiały się informacje w zakresie charakteru i celów działalności gospodarczej zgodnej z Taksonomią - o ile część z tych informacji można wyczytać z tabel, o tyle można było te informacje rozwinąć np. o wskazanie, które działalności z Taksonomii dominowały, jakie to były produkty finansowe, itd.

Porównanie ujawnień jakościowych między bankami przedstawia poniższa tabela.

	Bank 1	Bank 2	Bank 3	Bank 4	Bank 5	Bank 6	Bank 7	Bank 8	Bank 9	Bank 10
Informacje kontekstowe dot. wskaźników - m.in. źródła danych	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Wyjaśnienia dotyczące charakteru i celów działalności gospodarczej zgodnej z Taksonomią	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗
Uwzględnienie zgodności z Taksonomią w strategii biznesowej banku	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✗

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

Podejście do nowych oczekiwań Komisji Europejskiej

W grudniu 2023 roku Komisja Europejska opublikowała projekt zawiadomienia w sprawie interpretacji i wykonania niektórych przepisów dotyczących Taksonomii UE - określający oczekiwania Komisji w zakresie ujawnień taksonomicznych instytucji finansowych. Mimo iż z założenia zawiadomienie to miało wyjaśniać obowiązujące wymogi, w praktyce okazało się, że interpretacje niektórych przepisów były zaskoczeniem dla banków.

Link²: [Kluczowe wnioski z projektu zawiadomienia Komisji Europejskiej opisujemy w Biuletynie Ryzyka EY](#)

Na dzień sporządzania niniejszego Raportu zawiadomienie nadal pozostaje w fazie projektu. Mimo to sprawdziliśmy, czy analizowane banki wdrożyły, przynajmniej w części, wybrane oczekiwania Komisji Europejskiej.

Najbardziej kontrowersyjne oczekiwanie - prezentowanie informacji o zgodności z Taksonomią w podziale na odrębne rodzaje działalności (bankowej, w zakresie zarządzania aktywami, ubezpieczeniowej, inwestycyjnej oraz niefinansowej) w przypadku mieszanych grup kapitałowych - nie zostało przez banki wdrożone. Wszystkie banki zastosowały podejście oparte na konsolidacji ostrożnościowej. Nie można jednak wykluczyć, że zmieni się to w kolejnych latach, przy czym banki oczekują w pierwszej kolejności na publikację finalnej wersji zawiadomienia Komisji.

Można było jednak odnotować, że częściowo wzięte pod uwagę zostało oczekiwanie posiadania przez banki pełnej dokumentacji w zakresie zgodności finansowania z Taksonomią, a także konieczność weryfikowania spełnienia minimalnych gwarancji przez dostawców dóbr i usług (w przypadku finansowań gospodarstw domowych oraz JST). Poskutkowało to decyzją o nieujawnianiu zgodności z Taksonomią dla kredytów dla gospodarstw domowych w przypadku kilku banków (o czym wspominaliśmy wyżej), a także finansowań celowych dla podmiotów NFRD i JST.

W odniesieniu do zakresu podmiotowego większość Banków wskazała (o ile taka informacja była podawana), że w ramach podmiotów NFRD uwzględniły tylko podmioty dominujące - mimo, iż Komisja wskazywała, że powinny być to również wszystkie podmioty zależne.

Banki co do zasady nie wdrożyły także oczekiwania, aby wzory dotyczące energii jądrowej i gazu ziemnego prezentować w wymiarach innych niż tylko dla wskaźnika GAR (tj. w szczególności GAR wg przepływu oraz wskaźniki dla ekspozycji pozabilansowych).

Podsumowując, można stwierdzić, że na ten moment banki podeszły ostrożnie do wdrożenia oczekiwań Komisji Europejskiej.

² https://www.ey.com/pl_pl/biuletyn-ryzyka/taksonomia-esg-w-bankach-esg-fy24

Co dalej przed bankami

W zakresie ujawnień w kolejnych latach wzory raportów taksonomicznych pozostaną podobne. Kolejne rozszerzenie nastąpi w ramach ujawnień za 2025 rok, gdzie konieczne będzie wskazanie zgodności z Taksonomią dla pozostałych czterech celów środowiskowych oraz wskazanie informacji o zgodności z Taksonomią portfela handlowego oraz przychodów z tytułu opłat i prowizji.

Począwszy od kolejnego roku, banki będą mogły ujawnić wskaźnik **BTAR** - ang. *banking book Taxonomy-alignment ratio*. Jest to wskaźnik o strukturze podobnej do wskaźnika GAR, przy czym obejmujący cały portfel bankowy - tj. w szczególności podmioty inne niż NFRD, czy kredyty dla gospodarstw domowych inne niż na nieruchomości lub pojazdy.

Za rok 2024

(ujawnienia na pocz. 2025)

BTAR

Nieobowiązkowe ujawnienia zgodności z Taksonomią całego portfela bankowego (podmioty non-NFRD, szerszy zakres kredytów dla gospodarstw domowych) - w ramach filara III

Za rok 2025

(ujawnienia na pocz. 2026)

Zgodność z nowymi celami środowiskowymi

Ujawnienia pełnych tabel w zakresie zgodności z Taksonomią dla wszystkich 6 celów środowiskowych

Opłaty i prowizje

Ujawnienie wzoru 6 w zakresie zgodności z Taksonomią działalności, z których pochodzą opłaty i prowizje otrzymywane przez Bank za usługi inne niż udzielanie kredytów i zarządzanie aktywami

Portfel handlowy

Ujawnienie wzoru 7 w zakresie zgodności z Taksonomią portfela handlowego

02 | Finansowania zrównoważone banków

Finansowanie „zrównoważone” a zgodne z Taksonomią

Jeszcze przed wejściem w życie obowiązku publikowania wskaźnika zielonych aktywów wiele banków określiło własne cele w zakresie tzw. finansowań zrównoważonych. Cele te miały zmotywować banki do zwiększenia wolumenu finansowań na działalności pro środowiskowe (ekologiczne, związane z odnawialnymi źródłami energii, gospodarką obiegu zamkniętego, itd.), a czasem także na cele społeczne. Definicja finansowania zrównoważonego ustalana na potrzeby realizacji tych celów jest jednak uznaniowa - oparta na wybranych przez bank rodzajach działalności, czy uznanych standardach rynkowych w zakresie udzielania zrównoważonych kredytów lub emisji zrównoważonych obligacji.

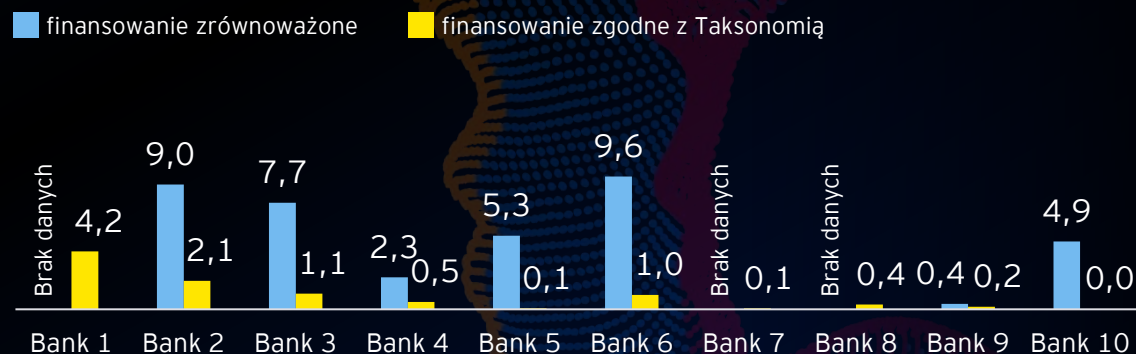
Mimo rozpoczęcia obowiązywania rozporządzenia dot. Taksonomii, banki na ten moment utrzymują cele w zakresie finansowania zrównoważonego. Restrykcyjność oraz ograniczony zakres podmiotowy Taksonomii powoduje, że raportowane wskaźniki GAR nie są zadowalające dla banków oraz ich interesariuszy. Ponadto, na ten moment Taksonomia nie określa wytycznych w zakresie finansowania społecznego. Wobec tego banki, aby zademonstrować interesariuszom realne działania w zakresie ESG, utrzymują biznesowe podejście do oceny zrównoważonego finansowania, równoległe do podejścia regulacyjnego wymaganego przez Taksonomię. Jest to odpowiedź na ograniczenia wskaźnika GAR ze względu na jego konstrukcję i zależność od profilu biznesowego danego banku (bank finansujący małe i średnie przedsiębiorstwa z założenia będzie miał niższy GAR w porównaniu do banku finansującego duże korporacje lub gospodarstwa domowe).

Poziom finansowania zrównoważonego w bankach

Dokonałiśmy przeglądu celów banków i wolumenów zaraportowanych finansowań zrównoważonych w sprawozdaniach niefinansowych za 2023 rok. 7 na 10 analizowanych banków ujawniło wartość udzielonego finansowania zrównoważonego lub zielonego według wewnętrznych kryteriów klasyfikacji, a aż 9 z nich deklaruje posiadanie celów w tym zakresie. Średni wolumen finansowania zrównoważonego w bankach wyniósł 5,6 mld zł.

Porównaliśmy wartości udzielonego finansowania zrównoważonego do kwot finansowań zgodnych z Taksonomią (do porównania użyto maksimum z wartości wg KPI obrotu oraz KPI CapEx) - na wykresie poniżej.

Porównanie poziomu finansowania zrównoważonego zgodnie z deklaracją banku oraz finansowania zgodnego z Taksonomią (maximum z aktywów zgodnych wg KPI obrotu i CapEx) [mld zł]

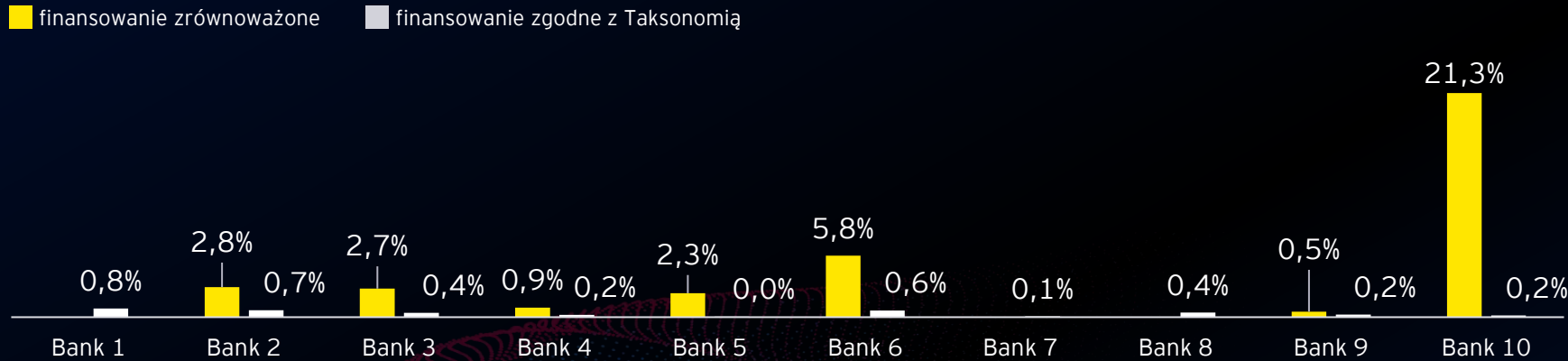

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

W przypadku większości banków, które podały wartość finansowania zrównoważonego, jest to wartość wielokrotnie wyższa, niż wielkość finansowania zgodnego z Taksonomią. To pokazuje, że narzędzie jakim jest Taksonomia, z jednej strony nie w pełni koresponduje z celami banków - ze względu na zakres działalności i podmiotów objętych systematyką - a z drugiej strony, podejście banków w zakresie oceny finansowań zrównoważonych może być potencjalnie bardziej liberalne. Można spodziewać się, że wraz z rozwojem i zwiększeniem skali finansowań taksonomicznych, poziom finansowania zgodnego z Taksonomią oraz finansowań zrównoważonych będzie się do siebie zbliżał.

Warto również przyjrzeć się udziałowi aktywów zrównoważonych w aktywach ogółem banków i porównać go z udziałem aktywów zgodnych z Taksonomią (przy czym nie jest to GAR, gdyż w mianowniku użyto aktywów ogółem zamiast aktywów objętych GAR).

Porównanie poziomu finansowania zrównoważonego zgodnie z deklaracją banku oraz finansowania zgodnego z Taksonomią (maximum z aktywów zgodnych wg KPI obrotu i CapEx) - w odniesieniu do aktywów ogółem banku

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

Jeden banków zdecydowanie wyróżnia się - ponad 1/5 aktywów to aktywa zrównoważone. W pozostałych bankach udział ten nie przekracza 6% - co i tak jest istotnie większym odsetkiem niż udział aktywów zielonych w rozumieniu Taksonomii.

Cele banków w zakresie zrównoważonego finansowania

W poniższej tabeli zebraliśmy podsumowanie informacji dotyczących celów banków w zakresie rozwoju zrównoważonego finansowania. W większości przypadków cel był zdefiniowany poprzez określenie wolumenu finansowania zrównoważonego lub zielonego, który bank planuje osiągnąć w danym horyzoncie czasowym. Zakładany horyzont czasowy był raczej krótkoterminowy lub średnioterminowy - najbliższe kilka lat. Część banków nie podała poziomu realizacji celu - a dla pozostałych banków poziom ich wypełnienia był mocno zróżnicowany. Wiele banków zbliża się obecnie do końca swoich strategii, a więc można spodziewać się zmian w zakresie definicji tych celów.

Jeśli chodzi o zakres finansowań zrównoważonych branż pod uwagę przez banki, to był on dość różnorodny. Większość banków koncentrowała się głównie na finansowaniu zielonym, ale część z nich uwzględniała także finansowania społeczne lub transformacyjne. Zakres był definiowany głównie poprzez wymienienie rodzajów finansowanych działalności - ale kilka banków powołało się też na konkretne standardy rynkowe zrównoważonych produktów finansowych. W przypadku dwóch banków zakres finansowania zrównoważonego nie został podany.

Powyższe wnioski pokazują, że porównywanie poziomu finansowania zrównoważonego między bankami jest utrudnione, ze względu na różne metodologie oceny takich finansowań w bankach - w tym aspekcie Taksonomia ma przewagę, ze względu na wyższy poziom standaryzacji.

Bank	Czy bank posiada cele w zakresie zrównoważonego finansowania	Definicja celu	Horyzont czasowy osiągnięcia celu	Poziom realizacji celu na koniec 2023	Zakres produktowy zrównoważonego finansowania
Bank 1	TAK	Najwyższy wolumen nowego finansowania projektów zrównoważonych i transformacyjnych na rynku	brak danych	brak danych	Wewnętrzny system klasyfikacji uwzględniający wymogi stawiane przez międzynarodowe standardy oraz otoczenie regulacyjne
Bank 2	TAK	Cel w zakresie wolumenu finansowania projektów zrównoważonych (zielonych i społecznych)	2024	112%	Projekty środowiskowe mające na celu m.in. zmniejszenie poziomu emisji CO2 i zużycie węgla oraz produkcję energii ze źródeł odnawialnych, obligacje korporacyjne na cele ESG
Bank 3	TAK	Cel w zakresie wolumenu finansowania projektów zrównoważonych (zielonych i społecznych)	brak danych	brak danych	Wewnętrzny system klasyfikacji uwzględniający uznane standardy Loan Market Association, ICMA, Climate Bond Standards oraz Taksonomię UE
Bank 4	TAK	Cel w zakresie wolumenu finansowania OZE oraz projektów ekologicznych	2023	293%	Nie zdefiniowano
Bank 5	TAK	Cel w zakresie wolumenu finansowania zielonego klientów korporacyjnych	2025	53%	Produkty obejmują: finansowanie odnawialnych źródeł energii, pożyczki powiązane ze zrównoważonym rozwojem (sustainability linked loans), zielone obligacje oraz obligacje powiązane ze zrównoważonym rozwojem, finansowanie zgodne z taksonomią UE i produkty kapitałowe na rynku pierwotnym
Bank 6	TAK	Cel w zakresie udziału zrównoważonego finansowania (zielonego i społecznego)	2025	109%	Finansowanie następujących obszarów działalności: rozwój energii odnawialnej, poprawa efektywności energetycznej, przeciwdziałanie i adaptacja do zmiany klimatu, niskoemisyjny transport, ochrona zasobów wodnych, gospodarka obiegu zamkniętego, ochrona bioróżnorodności i kapitału naturalnego, poprawa jakości i dostępności publicznej edukacji i usług medycznych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
Bank 7	TAK	Cel w zakresie wolumenu finansowania zrównoważonego i transformacyjnego	2024	brak danych	Nie zdefiniowano
Bank 8	NIE	-	-	-	-
Bank 9	TAK	Cel w zakresie wolumenu finansowania zielonego	2024	40%	Finansowanie następujących projektów: ekonomia obiegu zamkniętego, czysta technologia, efektywność energetyczna, odnawialna energia, zrównoważony transport, jakość wody
Bank 10	TAK	Cel w zakresie wolumenu kredytów proekologicznych	brak danych	nie spełniony	Finansowanie projektów oznaczających korzyść dla środowiska naturalnego (w tym z zakresu odnawialnych źródeł energii, budownictwa zrównoważonego, efektywności energetycznej, gospodarki wodnej i ochrony wód, gospodarki odpadami, ochrony przyrody i innych dziedzin ochrony środowiska)

Źródło: opracowanie własne EY.

03 | Ślad węglowy

Kalkulacja śladu węglowego

Pojęcie śladu węglowego stosowane jest obecnie coraz częściej. Niemniej, przypomnijmy – tak zwany ślad węglowy jest miarą ilości gazów cieplarnianych (ang. *greenhouse gas* - *GHG*) wyemitowanych przez przedsiębiorstwo. W przypadku banków w ramach śladu węglowego uwzględnia się także (a może nawet przede wszystkim) wielkość emisji sfinansowanych przez bank, tj. wytworzonych przez przedsiębiorstwa, którym bank udziela finansowania.

Przedsiębiorstwa dokonując kalkulacji śladu węglowego najczęściej kierują się standardem The Greenhouse Gas Protocol - A Corporate Accounting and Reporting Standard, który wyróżnia trzy zakresy emisji gazów cieplarnianych:

- ▶ Zakres 1 - emisje bezpośrednie, generowane z zasobów posiadanych przez przedsiębiorstwo (np. fabryki, pojazdy),
- ▶ Zakres 2 - emisje pośrednie, związane z produkcją energii elektrycznej wykorzystywanej przez przedsiębiorstwo,
- ▶ Zakres 3 - inne emisje pośrednie, wynikające z działalności przedsiębiorstwa (np. emisje poddostawców, dojazdy pracowników do pracy).

Ślad węglowy to suma trzech wyżej wymienionych zakresów. W przypadku banków najistotniejszym komponentem śladu węglowego są emisje zakresu 3 - w szczególności te związane z udzielaniem finansowania przez banki, generowane przez klientów banku. Sama operacyjna działalność banku nie charakteryzuje się co do zasady wysoką intensywnością emisji.

Informacje publikowane przez banki

Obecnie, banki nie mają obowiązku publikacji danych na temat swojego śladu węglowego. Niemniej duża część z nich (8 na 10 analizowanych instytucji), podążając za oczekiwaniami rynku, zdecydowała się dokonać częściowych kalkulacji i opublikować wybrane informacje.

W sprawozdaniach niefinansowych banków dominują dane nt. śladu węglowego w zakresie 1 i 2. Duże zróżnicowanie publikowanych informacji występuje w przypadku zakresu 3. Przypomnijmy - zgodnie z metodyką GHG Protocol, w ramach zakresu 3 możemy wyróżnić aż 15 kategorii emisji:

1. Zakupione towary i usługi	6. Podróże służbowe	11. Użytkowanie sprzedanych produktów
2. Środki trwałe	7. Dojazdy pracowników do pracy	12. Postępowanie z produktami sprzedanymi po zakończeniu ich życia
3. Działania związane z paliwem i energią	8. Wynajmowane/leasingowane aktywa (upstream)	13. Wynajmowane/leasingowane aktywa (downstream)
4. Transport i dystrybucja (upstream)	9. Transport i dystrybucja (downstream)	14. Franczyzy
5. Odpady powstałe w ramach działalności	10. Przetwarzanie sprzedanych produktów	15. Inwestycje

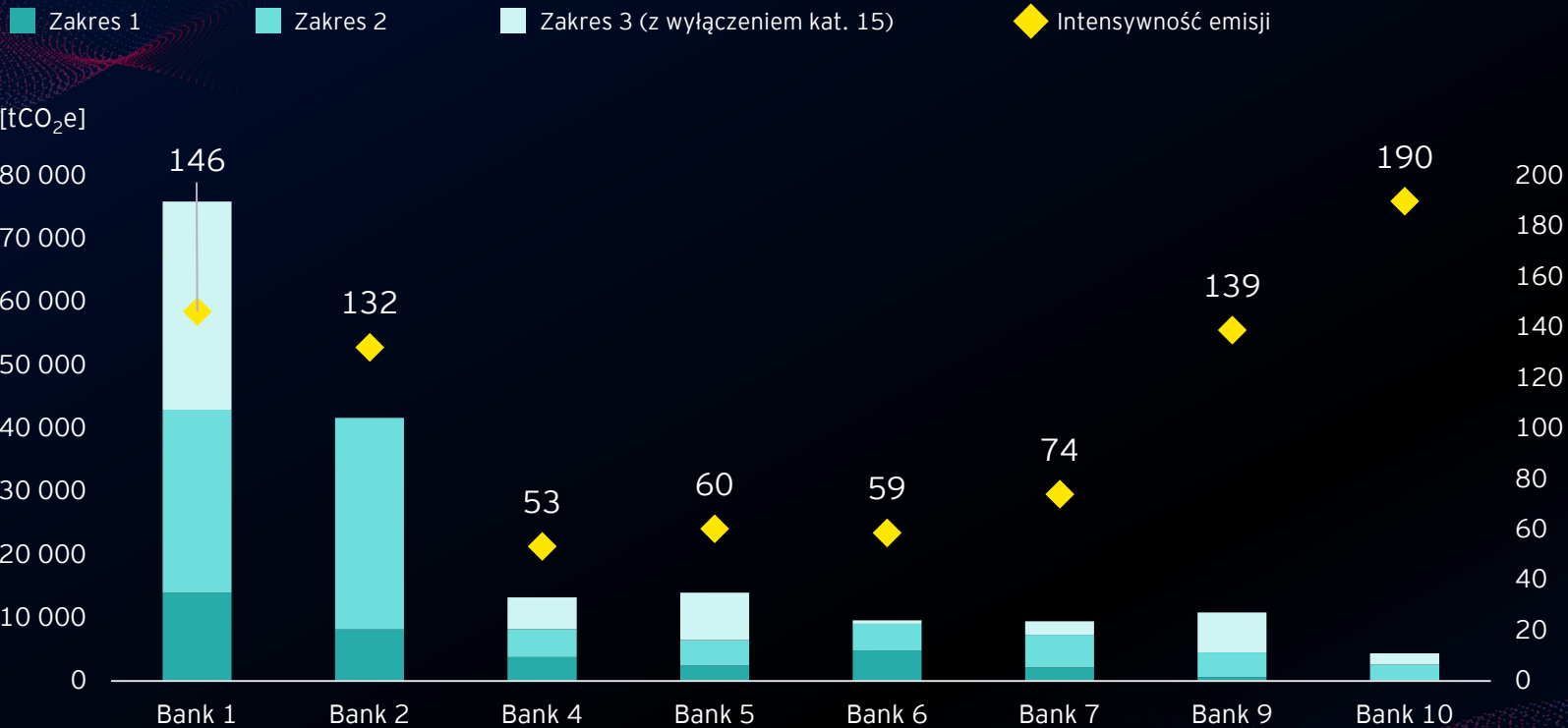
Banki ujawniły emisje zakresu 3 tylko dla wybranych kategorii - zgodnie z poniższą tabelą:

	Bank 1	Bank 4	Bank 5	Bank 6	Bank 7	Bank 9	Bank 10
1 - zakupione produkty i usługi	✓	✓	✓		✓	✓	✓
2 - dobra kapitałowe			✓		✓		
3 - emisje związane z energią i paliwami nieujęte w zakresach 1 i 2	✓	✓	✓		✓	✓	✓
5 - odpady powstające w trakcie działalności	✓	✓			✓	✓	✓
6 - podróże służbowe	✓	✓		✓	✓	✓	✓
7 - dojazdy pracowników do pracy	✓		✓			✓	✓
13 - zużycia mediów w powierzchniach wynajmowanych podmiotom trzecim	✓						
15 - inwestycje		✓					

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

Poziomy emisji (w podejściu market-based) w zakresach 1-3 ujawnione przez banki przedstawione zostały na poniższym wykresie (z wyłączeniem finansowanych emisji - kategoria 15 - ujawnionych przez jeden bank, które zostały omówione osobno w dalszej części raportu). Dodatkowo przedstawiono tzw. **intensywność emisji**, czyli poziom emisji CO₂e na 1 mln zł aktywów banku.

Poziom emisji GHG raportowany przez banki [tCO₂e] Intensywność emisji [CO₂e / 1mln aktywów]

Źródło: opracowanie własne EY na podstawie raportów banków.

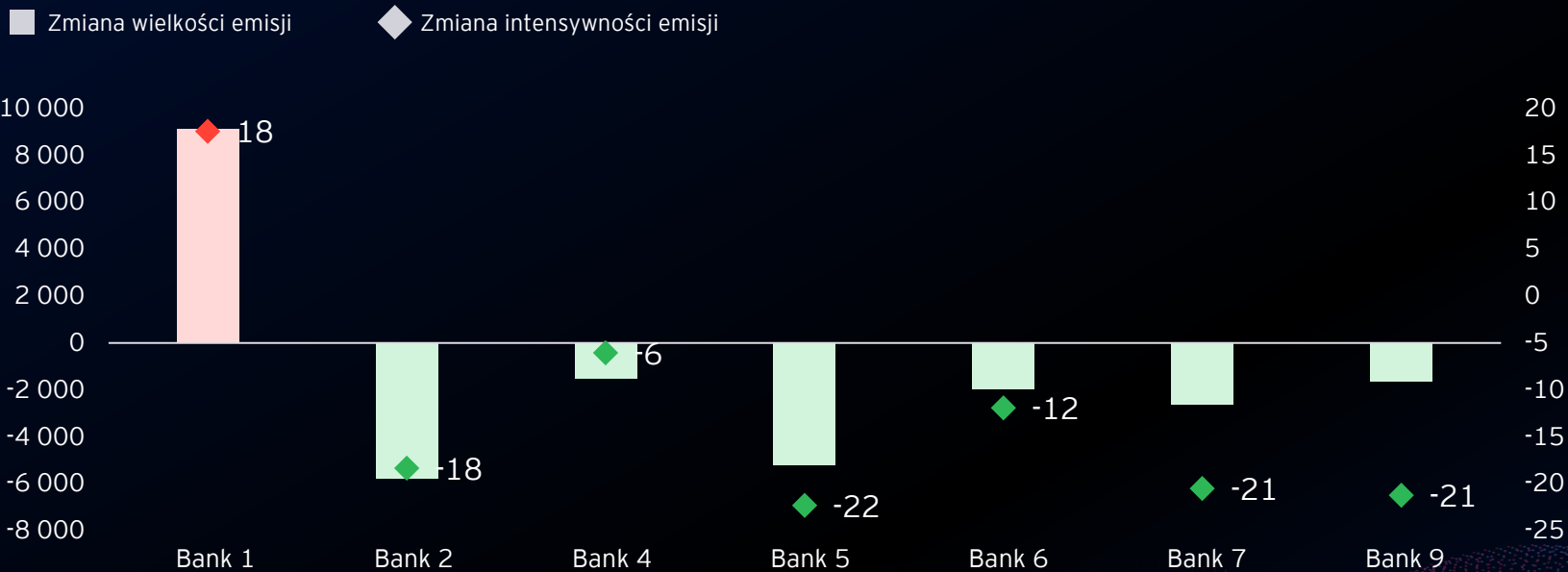

Analizując zaraportowane poziomy emisji, można zauważyć, że zakres 1 i 2 ma w nich dominujący udział. Aktualne pozostają wnioski z zeszłorocznych ujawnień - pierwsze dwa banki wyróżniają się wysokim poziomem emisji, a dla pozostałych poziom jest porównywalny. Intensywność emisji jest bardzo zróżnicowana, niezależnie od wielkości aktywów banku.

W ramach analizy przyjrzelśmy się również zmianom wielkości emisji względem poprzedniego roku (z ujawnień za 2022 rok) - wykres poniżej. Można zauważyć, że poza Bankiem 1, poziom emisji oraz intensywność spadły, co wskazuje, że banki wdrażają działania zmierzające do ograniczenia emisji generowanych przez własną działalność (nie dotyczy emisji z portfela).

Porównanie danych za 2022 i 2023 rok

Zmiana poziomu emisji GHG [tCO₂e] | Zmiana intensywność emisji [CO₂e / 1mln aktywów]

Źródło: opracowanie własne EY.

Poziom finansowanych emisji

W przypadku emisji z portfela banku ujmowanych w ramach zakresu 3 kategorii 15 - podobnie jak rok temu - informacje w tym zakresie opublikował tylko jeden bank (Bank 4) na rynku polskim. Emisje z portfela wyniosły 9,7 mln tCO₂e (spadek o 5,6% r/r) Dla porównania - suma zakresu 1, 2 i 3 (bez kategorii 15 - emisji finansowanych przez bank) w przypadku tego podmiotu wyniosła nieco powyżej 13 tys. tCO₂e. To ponownie pokazuje, jak bardzo istotnym komponentem śladu węglowego banku są finansowane emisje z portfela kredytów - w praktyce informacje obecnie podawane przez banki stanowią bardzo niewielki ułamek całkowitych emisji. Udział emisji finansowanych przez bank w łącznym śladzie węglowym dla ww. podmiotu (Bank 4) to 99,8%.

Warto podkreślić, że w skali globalnej, zgodnie z danymi publikowanymi przez CDP, **poziom emisji finansowanych** przez instytucje jest **700x większy** niż emisje bezpośrednie.

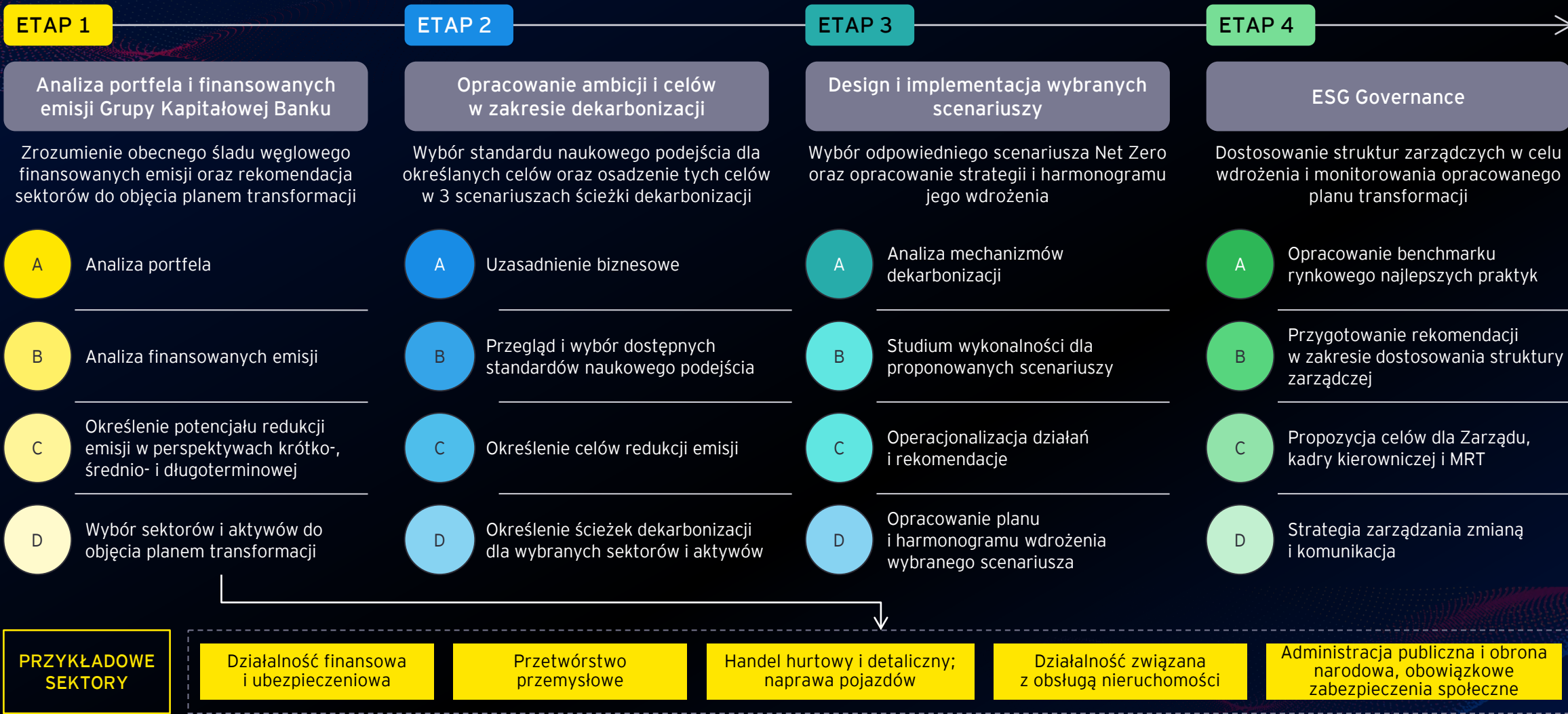
Co dalej przed bankami

Banki objęte ujawnieniami ESG w ramach filara III - tj. duże banki będące podmiotami dominującymi w grupie (na poziomie Unii Europejskiej) - już niebawem, bo za I półrocze 2024 r., będą zobowiązane ujawnić poziom finansowanych emisji.

W ramach wzoru 1 (*Portfel bankowy - Wskaźniki potencjalnego ryzyka przejścia związanego ze zmianami klimatu: jakość kredytowa ekspozycji według sektora, emisji i rezydualnego terminu zapadalności*), banki te wskażą poziom emisji generowanych przez finansowane przedsiębiorstwa, w podziale na poszczególne sektory. Jednocześnie, w ramach wzoru 3 (*Portfel bankowy - Wskaźniki potencjalnego ryzyka przejścia związanego ze zmianami klimatu: wskaźniki dostosowania*), banki będą musiały określić cele w zakresie redukcji finansowanych emisji w poszczególnych sektorach. Tym samym na banki pośrednio - poprzez ujawnienia - wywierany jest obowiązek przygotowania strategii dekarbonizacji portfela. Jest to szczególnie istotne, ponieważ banki swoją polityką kredytową kształtują przepływy środków do poszczególnych sektorów gospodarki.

Jak przeprowadzić proces dekarbonizacji portfela

Warto zauważyć, że powyższe wymogi dotyczące ujawnienia w ramach filara III ESG emisji finansowych przez banki dotyczą bezpośrednio na razie tylko kilku banków w Polsce. Niemniej, projekt nowelizacji rozporządzenia CRR (tj. CRR3, które miałyby obowiązywać od 1 stycznia 2025 roku) zakłada objęcie ujawnieniami w zakresie ESG wszystkie instytucje oraz duże podmioty zależne - co spowoduje, że znacznie więcej banków na polskim rynku będzie musiało dostosować się do nowych wymogów i ujawniać szczegółowe informacje w obszarze ESG.

2024 rokiem CSRD

Póki co rok 2024 jest czasem przygotowań do publikacji pierwszych raportów niefinansowych pod CSRD. Wysiłki banków (jak również przedsiębiorstw niefinansowych) koncentrują się na analizie podwójnej istotności i przygotowaniu ujawnień. Pierwsze raporty niefinansowe w nowej szerokiej formule CSRD poznamy na początku 2025 roku.

Raport sporządzony został wg stanu na k. maja 2024 r.

Kontakt:

Paweł Preuss

Partner

Mail: Pawel.Preuss@pl.ey.com
Tel. (+48) 508 018 341

Janusz Miszczak

Partner

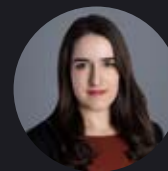
Mail: Janusz.Miszczak@pl.ey.com
Tel. (+48) 508 018 402

Paweł Flak

Associate Partner

Mail: Pawel.Flak@pl.ey.com
Tel. (+48) 502 793 174

Julia Wittlieb

Konsultantka

Mail: Julia.Wittlieb@pl.ey.com
Tel. (+48) 573 339 415

EY | Building a better working world

Celem działalności EY jest budowanie lepiej funkcjonującego świata - poprzez wspieranie klientów, pracowników i społeczeństwa w tworzeniu trwałych wartości - oraz budowanie zaufania na rynkach kapitałowych.

Wspomagane przez dane i technologię, zróżnicowane zespoły EY działające w ponad 150 krajach, zapewniają zaufanie dzięki usługom audytorskim oraz wspierają klientów w rozwoju, transformacji biznesowej i działalności operacyjnej.

Zespoły audytorskie, consultingowe, prawne, strategiczne, podatkowe i transakcyjne zadają nieoczywiste pytania, by móc znaleźć nowe odpowiedzi na złożone wyzwania, przed którymi stoi dziś świat.

Nazwa EY odnosi się do firm członkowskich Ernst & Young Global Limited, z których każda stanowi osobny podmiot prawny. Ernst & Young Global Limited, brytyjska spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji (company limited by guarantee) nie świadczy usług na rzecz klientów. Informacje na temat sposobu gromadzenia przez EY i przetwarzania danych osobowych oraz praw przysługujących osobom fizycznym w świetle przepisów o ochronie danych osobowych są dostępne na stronie [ey.com/pl/pl/home/privacy](https://www.ey.com/pl/pl/home/privacy). Firmy członkowskie EY nie prowadzą praktyki prawniczej, jeśli jest to zabronione przez prawo lokalne.

Aby uzyskać więcej informacji, wejdź na www.ey.com/pl

© 2024 EYGM Limited.
Wszelkie prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja została sporządzona z należytą starannością, jednak z konieczności pewne informacje zostały podane w skróconej formie. W związku z tym publikacja ma charakter wyłącznie orientacyjny, a zawarte w niej dane nie powinny zastąpić szczegółowej analizy problemu lub profesjonalnego osądu. EY nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek straty powstałe w wyniku czynności podjętych lub zaniechanych na podstawie niniejszej publikacji. Zalecamy, by wszelkie przedmiotowe kwestie były konsultowane z właściwym doradcą.

